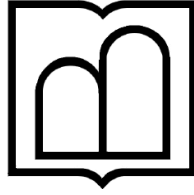

الله أكبر

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای جراحی دندانپزشکی

عنوان:

“بررسی رفتارهای بهداشتی و عوامل اجتماعی - اقتصادی مؤثر بر سلامت دهان و دندان بر

اساس پرسشنامه‌ی GOHAI در سالمندان بالای ۶۰ سال در شهر اردبیل”

استاد راهنما:

دکتر سهیلا دریس‌سوی

دکتر عزیز کامران

استاد مشاور:

دکتر مهدی رهبر

نگارش:

علی محمدزاده

مهر ۱۴۰۲

کد پایان نامه : د/پ/۱۳۲۰۱

تقدیم

این پایان نامہ راہ پدر و مادر عزیزم تقدیم می کنم

تقدیر و سپاسگزاری

با تقدیر و تشکر شایسته از اساتید فریخته و فرزانه خانم دکتر سهیلا دریاوی که همواره راه‌ها و راه‌کشی نگارنده در تمام و اکمال پایان نامه بوده است. بدین وسیله از بزرگواری، حسن سلوک و حمایت بی دریغ ایشان تشکر کرده و برای ایشان طول عمر توأم با سربلندی را آرزو مندم.

از استاد فاضل و اندیشمند جناب آقای دکتر مهدی رهبر و دکتر عزیز کامران به عنوان استاد مشاور که همواره نگارنده را مورد لطف و محبت خود قرار داده اند، کمال تشکر را دارم.

همچنین این جانب بر خود وظیفه میدانم در کسوت شاگردی از زحمات و خدمات ارزشمند اساتید گرانقدر دانشکده دندانپزشکی اردبیل تقدیر و تشکر نمایم.

چکیده

بررسی رفتارهای بهداشتی و عوامل اجتماعی - اقتصادی مؤثر بر سلامت دهان و دندان بر اساس پرسشنامه‌ی GOHAI در سالمندان بالای ۶۰ سال در شهر اردبیل.

مقدمه: در حال حاضر در ایران مطالعات موجود در خصوص ارزیابی رفتارهای بهداشتی و عوامل اجتماعی - اقتصادی مؤثر بر سلامت دهان و دندان سالمندان بسیار محدود می‌باشد و بر روی سالمندان شهر اردبیل مطالعه‌ای انجام نگرفته است، بنابراین سیاست‌گذاری خاصی در رابطه با مسائل دهان و دندان این افراد وجود ندارد، با انجام این تحقیق می‌توان مشکلات دهان و دندان و رفتارهای بهداشتی و عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر در این جمعیت را شناسایی و در برنامه‌ریزی‌های سلامت مورد استفاده قرار داد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع بررسی مقطعی - توصیفی و تحلیلی بود که به روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده ۴۱۷ سالمند ۶۰ سال و بالاتر مورد بررسی قرار گرفت. رفتارهای بهداشتی در رابطه با دهان و دندان شامل (روش تمیز کردن دندان‌ها از جمله مسواک زدن و تنابوب آن، استفاده از نخ دندان، خود درمانی در مواجهه با مشکلات دندانی، دسترسی به خدمات دندانپزشکی، آخرین ویزیت دندانپزشکی، مصرف سیگار و دخانیات) و عوامل اجتماعی و اقتصادی شامل (شغل، وضعیت تأهل، تحصیلات، وضعیت درآمد، بیمه و غیره طبق پرسشنامه‌ی SES) بود. برای ارزیابی سلامت دهان و دندان از شاخص ارزیابی سلامت دهان و دندان سالمندان GOHAI استفاده شد. بعد از جمع‌آوری اطلاعات، پرسشنامه‌ها وارد نرم‌افزار SPSS نسخه‌ی ۲۶ گردید و با استفاده از تی مستقل، تحلیل واریانس تحلیل انجام شد.

نتایج: نتایج بررسی نشان داد که وضعیت سلامت دهان و دندان سالمندان در اکثر افراد مورد بررسی (۹۶/۲ درصد) در حد متوسط بود و رفتارهای بهداشتی (دندان بالای ۱۰ و میزان رضایت‌مندی از بی‌دندانی و دنچر، مراجعه‌ی منظم به دندانپزشک، مسواک زدن، استفاده از نخ دندان، عدم مصرف دخانیات، ارزیابی مثبت شخصی از سلامت دهان، دسترسی به خدمات دندانپزشکی و آخرین ویزیت دندانپزشکی) و عوامل اجتماعی - اقتصادی (کفایت درآمد با هزینه‌ی زندگی، طبقه‌ی اجتماعی، تحصیلات پدر و مادر و همسر و فرزند، قیمت مسکن و توانایی خرید مسکن) پیش‌بینی‌کننده‌ی مؤثری برای سلامت دهان و دندان بودند ($P < 0/05$) و افراد با سن بالای ۷۰ سال، افراد مطلقه و تحصیلات پایین تأثیر منفی و معناداری بر سلامت دهان و دندان در سالمندان بالای ۶۰ سال در اردبیل داشتند.

نتیجه‌گیری: وضعیت سلامت دهان و دندان سالمندان در اکثر افراد مورد بررسی در حد متوسط بود و رفتارهای بهداشتی و عوامل اجتماعی - اقتصادی پیش‌بینی‌کننده‌ی مؤثری برای سلامت دهان و دندان بودند.
کلمات کلیدی: سلامت دهان و دندان، رفتارهای بهداشتی، عوامل اجتماعی - اقتصادی.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
أ.....	چکیده.....
فصل اول: معرفی پژوهش	
۱.....	۱-۱. مقدمه، بیان مساله و ضرورت اجرای پژوهش.....
۳.....	۱-۲. اهداف پژوهش.....
۳.....	۱-۳. هدف کلی.....
۳.....	۱-۴. اهداف اختصاصی.....
۴.....	۱-۵. اهداف کاربردی.....
۴.....	۱-۶. سؤالات پژوهش.....
۴.....	۱-۷. تعریف واژه‌ها.....
فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه‌ی تحقیق	
۶.....	۲-۱. مقدمه.....
۶.....	۲-۲. مبانی نظری پژوهش.....
۶.....	۲-۲-۱. سالمند.....
۶.....	۲-۲-۲. تعریف سلامت دهان.....
۷.....	۲-۲-۳. سلامت دهان در سالمندان.....
۸.....	۲-۲-۴. تغییرات دندانی در افراد سالمند.....
۹.....	۲-۲-۵. بیماری‌های پریودنتال در سالمندان.....
۱۰.....	۲-۲-۶. تغییرات جریان بزاقی در سالمندان.....
۱۱.....	۲-۲-۷. اختلالات حس چشایی در سالمندان.....
۱۱.....	۲-۲-۸. اختلال در بلع در سالمندان.....
۱۲.....	۲-۲-۹. ضایعات دهانی در سالمندان.....
۱۳.....	۲-۲-۱۰. وضعیت اقتصادی-اجتماعی و سلامت دهان و دندان در سالمندان.....
۱۵.....	۲-۳. مروری بر پیشینه‌ی تحقیق.....
۱۵.....	۲-۳-۱. پیشینه‌ی پژوهش در ایران.....
۱۶.....	۲-۳-۲. پیشینه‌ی پژوهش در خارج.....
۱۷.....	۲-۳-۳. جمع‌بندی پیشینه‌های پژوهش.....
فصل سوم: مواد و روش‌ها	
۱۸.....	۳-۱. نوع مطالعه و روش پژوهش.....
۱۸.....	۳-۲. جامعه‌ی آماری پژوهش.....

۱۸.....	۳-۳. معیارهای ورود و خروج به مطالعه.....
۱۸.....	۳-۴. حجم نمونه و روش نمونه‌گیری.....
۱۹.....	۳-۵. ابزار و روش گردآوری داده‌ها.....
۲۰.....	۳-۶. زمان و مکان انجام پژوهش.....
۲۱.....	۳-۷. متغیرهای پژوهش.....
۲۱.....	۳-۸. روش‌ها و تجزیه و تحلیل داده‌ها.....
۲۱.....	۳-۹. ملاحظات اخلاقی.....

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

.....	۴-۱. آمار توصیفی.....
۲۲.....	۴-۱-۱. جنسیت افراد مورد بررسی.....
۲۲.....	۴-۱-۲. سن افراد مورد بررسی.....
۲۳.....	۴-۱-۳. وضعیت تأهل افراد مورد بررسی.....
۲۳.....	۴-۱-۴. سطح تحصیلات افراد مورد بررسی.....
۲۴.....	۴-۱-۵. وضعیت اشتغال افراد مورد بررسی.....
۲۴.....	۴-۱-۶. شغل افراد مورد بررسی.....
۲۵.....	۴-۱-۷. وضعیت درآمد افراد مورد بررسی.....
۲۵.....	۴-۱-۸. بیمه‌ی افراد مورد بررسی.....
۲۶.....	۴-۲. وضعیت اجتماعی- اقتصادی افراد مورد بررسی.....
۲۷.....	۴-۳. رفتارهای بهداشتی در رابطه با دهان و دندان.....
۲۹.....	۴-۴. آمار تحلیلی.....
۲۹.....	۴-۴-۱. تعیین تأثیر رفتارهای بهداشتی بر سلامت دهان و دندان در سالمندان بالای ۶۰ سال در اردبیل.....
۳۱.....	۴-۴-۲. تعیین تأثیر عوامل اجتماعی- اقتصادی بر سلامت دهان و دندان در سالمندان بالای ۶۰ سال در اردبیل.....
۳۳.....	۴-۴-۳. مقایسه‌ی سلامت دهان و دندان در سالمندان بالای ۶۰ سال در اردبیل بر اساس متغیرهای دموگرافیک.....

فصل پنجم: بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادهای پژوهش

۳۵.....	۵-۱. بحث.....
۴۲.....	۵-۲. نتیجه‌گیری.....
۴۲.....	۵-۳. محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش.....
۴۲.....	۵-۳-۱. پیشنهادهای.....
۴۳.....	۵-۳-۲. محدودیت‌ها.....
.....	منابع.....

فهرست جدول‌ها

عنوان

صفحه

جدول ۳-۱: متغیرهای مورد بررسی.....	۲۱
جدول ۴-۱: درصد فراوانی جنسیت افراد مورد بررسی.....	۲۲
جدول ۴-۲: درصد فراوانی سن افراد مورد بررسی.....	۲۲
جدول ۴-۳: درصد فراوانی وضعیت تأهل.....	۲۳
جدول ۴-۴: درصد فراوانی سطح تحصیلات افراد مورد بررسی.....	۲۳
جدول ۴-۵: درصد فراوانی اشتغال افراد مورد بررسی.....	۲۴
جدول ۴-۶: درصد فراوانی شغل افراد مورد بررسی.....	۲۴
جدول ۴-۷: درصد فراوانی وضعیت درآمد افراد مورد بررسی.....	۲۵
جدول ۴-۸: درصد فراوانی بیمه‌ی افراد مورد بررسی.....	۲۵
جدول ۴-۹: درصد فراوانی وضعیت اجتماعی- اقتصادی افراد مورد بررسی.....	۲۶
جدول ۴-۱۰: درصد فراوانی رفتارهای بهداشتی در رابطه با دهان و دندان.....	۲۷
جدول ۴-۱۱: درصد فراوانی وضعیت سلامت دهان و دندان سالمندان.....	۲۸
جدول ۴-۱۲: تأثیر رفتارهای بهداشتی بر سلامت دهان و دندان در سالمندان بالای ۶۰ سال در اردبیل.....	۲۹
جدول ۴-۱۳: تأثیر عوامل اجتماعی- اقتصادی بر سلامت دهان و دندان در سالمندان بالای ۶۰ سال در اردبیل.....	۳۱
جدول ۴-۱۴: مقایسه‌ی سلامت دهان و دندان در سالمندان بالای ۶۰ سال در اردبیل بر اساس متغیرهای دموگرافیک.....	۳۳